

La memòria dels jueus fugitius del nazisme

Dll, 17/03/2014 per Catalunya Religió

(David Casals -CR) Són paisatges idíl·lics, de bellesa sublim, de postal: són les valls i muntanyes del Pirineu. Però per alguns també són camins llargs i tortuosos. Són rutes que van utilitzar entre 1939 i 1944 milers de jueus de tot Europa per fugir del nazisme, l'Holocaust i l'extermini. Ara, les Diputacions de Lleida i Barcelona han posat en marxa diferents estratègies per tal de recuperar aquesta part de la història, gairebé desconeguda per a la majoria de catalans.

Entre aquest dilluns i dimarts, la Diputació de Barcelona organitza unes jornades que porten per títol '[La fugida dels refugiats jueus i aliats durant la Segona Guerra Mundial a través dels Pirineus](#)'. Se celebraran al Museu d'Història de Barcelona i reuniran a experts nacionals i internacionals sobre l'Holocaust, i s'exposaran algunes de les iniciatives que s'estan fent a Catalunya per recuperar aquesta part de la memòria històrica.

Les jornades estan coordinades per Rosa Serra i comptaran amb la participació d'estudiosos i també estaran presents alguns equipaments d'altres ciutats europees on s'aborda l'Holocaust i les seves conseqüències, com el [Memorial de la Shoah de París](#) i la [Topografia del Terror de Berlín](#).

Senyalització de rutes al Pirineu de Lleida

Un dels principals projectes que s'està fent a Catalunya relatiu a aquesta matèria l'està fent la Diputació de Lleida, mitjançant la senyalització de cinc d'aquestes rutes. S'estima que entre 1939 i 1945, 20.000 jueus van fugir del nazisme creuant el Pirineu lleidetà, que era un lloc de pas per arribar a altres destinacions, com Palestina i el continent americà.

En una primera fase, aquest projecte pretén senyalitzar cinc rutes d'evasió situades al Pallars Sobirà, la Val d'Aran, Alt Urgell i la Cerdanya. Més endavant, es complementarà amb una segona fase que marcarà els espais de referència més importants, com ara passos, llocs d'acollida, presons i espais de concentració, que

eren utilitzats per a les deportacions del fugitiu capturat.

Alguns dels indrets del Pirineu que es van convertir en refugi per als jueus foren Les, Canejan, Vielha, Artiga de Lin i el coll d'Eth Portillon, tots ells a la Val d'Aran. També s'han localitzat bordes i cabanes que foren usades com a refugis per aquest col·lectiu.

Al Pallars Sobirà, destaquen Tabascan i Sort -on prop de 2.000 jueus, 150 dones, foren detinguts en una capella presó, que ara acull un museu-. També creuaven el Pirineu per Andorra fins arribar a Martinet i Josa del Cadí, i d'allí cap a Barcelona, seguint les rutes dels contrabandistes.

Amb aquesta iniciativa, la Diputació de Lleida pretén posicionar-se com una destinació per al turisme d'origen israelià, un nínxol de mercat amb possibilitats de creixement. També ha fet un audiosivual sobre aquest projecte.

El projecte Mozaika

'[Mozaika](#)' agrupa a un grup de joves majoritàriament d'origen jueu de Barcelona, que editen una revista de paper i una altra de digital, amb l'objectiu d'oferir una aproximació diferent al judaisme de la que poden donar les quatre sinagogues que hi ha a la ciutat.

Un dels seus projectes és '[Verbannurg](#)', fet en col·laboració amb el Museu d'Història de la Ciutat de Barcelona. És una exposició sobre els immigrants jueus alemanys a Barcelona entre els anys 30 i 30, i s'inclouen les biografies de cinc d'ells, com una cantant de varietats, una fotògrafa i un guardaespalles d'**Al Capone** que va obrir un bar a Sitges l'any 1934, entre d'altres.